

2017 -
2020.

STRATEŠKI PLAN

Centra za proizvodnju znanja i veština

CPZV

2017 - 2020.

Strateški plan ***Centra za proizvodnju znanja i veština*** pripremila je grupa za strateško planiranje, na osnovu doprinosa članica i članova, zaposlenih, volontera i saradnika Udruženja.

Zahvaljujemo se svima koji su doprineli izradi ovog dokumenta!

2

Novi Sad, decembar, 2016. godine

SADRŽAJ

I.	UVOD	4
II.	O CENTRU ZA PROIZVODNJU ZNANJA I VEŠTINA	5
III.	ISTORIJAT ORGANIZACIJE	6
IV.	KONTEKST U KOJEM ORGANIZACIJA DELUJE	9
V.	CPZV U OKRUŽENJU	15
VI.	VIZIJA, MISIJA, VREDNOSTI	18
VII.	STRATEŠKI CILJEVI	21
VIII.	STRUKTURA ORGANIZACIJE I RESURSI	27
IX.	SPROVOĐENJE I PRAĆENJE	29
X.	PLAN KOMUNIKACIJE I PREDSTAVLJANJA U JAVNOSTI	30
XI.	PLAN PRIKUPLJANJA SREDSTAVA	33

I. UVOD

Centar za proizvodnju znanja i veština (CPZV) je osnovan 2012. godine i u proteklih pet godina uložile smo napore da izgradimo organizaciju koja će zauzeti značajno mesto u civilnom sektoru i u zajednici. Sam naziv organizacije predstavlja ono što smo prilikom osnivanja smatrali da možemo da ponudimo zajednici i ono što najbolje znamo da radimo.

Naš petogodišnji razvojni put nije bio lak, a zasnovan je na prvom strateškom planu koji smo razvile za period 2013-2016. godine i koji je sadržao osnovne ideje i smernice za razvoj organizacije. Tada smo prvi put definisale viziju i misiju organizacije, kao i vrednosti kojima ćemo se rukovoditi u radu. Tokom realizacije mera definisanih prvim strateškim planom uspostavljena je široka mreža saradnje i podrške u lokalnoj zajednici kao i na pokrajinskom, nacionalnom i regionalnom nivou. U rad organizacije uključeni su eksperti i ekspertkinje koji su značajno doprineli prepoznavanju CPZV od strane različitih aktera u okruženju.

U tom periodu smo i lutale jer smo razvijale identitet organizacije, gradile sopstvenu bazu informacija i podataka kako bismo ispitale okruženje, potrebe ciljnih grupa ka kojima smo najviše bile okrenute i utvrdile šta je to na šta možemo najbolje da odgovorimo imajući u vidu naše kapacitete i resurse. Posle pet godina možemo reći da je novi strateški plan više zasnovan na promišljanju i prethodnim iskustvima, i na ostvarenim projektnim rezultatima.

CPZV realizuje direktnе aktivnosti sa korisnicima i aktivnosti koje imaju istraživački karakter ili karakter javnog zastupanja. Namera nam je da u narednom periodu ove komponente još bolje povežemo i integrišemo u programske orientacije koje će možda izgledati drugačije nego što su sada definisane. Zato ovaj strateški plan smatramo razvojnim dokumentom koji će nas dalje testirati i davati nove pokazatelje i smernice za učvršćivanje pozicije organizacije u društvu.

Osnivačice i članice CPZV

II. O CENTRU ZA PROIZVODNJU ZNANJA I VEŠTINA

Centar za proizvodnju znanja i veština (CPZV) zvanično je nastao 14. februara 2012. godine kao organizacija koju su osnovale ekspertkinje i praktičarke iz oblasti upravljanja u neprofitnom sektoru, kao i oblasti socijalne politike i socijalne inkluzije.

Tokom pet godina postojanja i rada, CPZV je uspeo da pokrene značajne inicijative, kao i da dopre do populacije koja se nalazi na krajnjoj margini društva. CPZV je veoma otvoren za saradnju i to je jedan od organizacijskih principa.

Centar za proizvodnju znanja i veština ("KNOW HOW Center") je dobrovoljno, nevladino i neprofitno udruženje, osnovano radi ostvarivanja ciljeva u oblasti ličnog, organizacijskog i društvenog razvoja. Osnovni statutarni cilj CPZV je doprinos razvoju inkluzivnog društva, kroz unapređenje ličnih i profesionalnih potencijala i kapaciteta dece, mlađih i odraslih, unapređenje kapaciteta nevladinih organizacija i drugih organizacija i institucija u okruženju, kao i kroz osnaživanje lokalne zajednice i promociju partnerstva i umrežavanja na svim nivoima.

Dosadašnji rad organizacije se realizovao kroz tri strateška programa:

- PROGRAM PODRŠKE INKLUIZIJI ROMA
- PROGRAM ZA DECU I PORODICU
- PROGRAM ZA MLADE

U daljem radu želimo da ostanemo u okvirima rada sa navedenim ciljnim grupama ali i da proširimo delatnost osvajanjem novih područja u koja se postepeno uključujemo mnogim projektima i aktivnostima, kao što je oblast kulture.

III. ISTORIJAT ORGANIZACIJE

Prvi projekat koji je naša organizacija realizovala 2012. godine je „Prikaz studija slučaja sa primerima dobre prakse o inkluziji Roma na lokalnom nivou“ bio je u okviru **Programa podrške inkluziji Roma**. Ovaj projekat je realizovan u okviru MTM programa („Najbolja iskorišćenost EU fondova“).

Ubrzo zatim, u toku 2013. godine, počela je realizacija tzv. PGF programa („Project Generation Facility“ odnosno „Komponenta za proizvodnju projekata“), koji je finansiran od strane Fonda za otvoreno društvo iz Budimpešte. Tokom višegodišnje realizacije PGF programa radili smo na osnaživanju romskih udruženja građana, ali i onih udruženja i institucija, koje rade za dobrobit Roma na teritoriji AP Vojvodine. Tim PGF konsultanata je kontinuirano pružao besplatnu podršku institucijama i udruženjima da napišu kvalitetne projekte za međunarodne, EU i nacionalne donatore. PGF program je doprineo jačanju naših kompetencija i znanja iz oblasti pripreme i upravljanja projektima, i doneo nam značajno iskustvo iz regionala. Zahvaljujući PGF programu naša organizacija je značajno ojačala svoje kako materijalne, tako i ljudske resurse, a ističemo ovom prilikom da smo bogatiji za 2 sertifikovane ekspertkinje koje su prošle u Briselu trening na temu „EU fondovi 2014-2020. – kako aplicirati?“.

CPZV je zatim u periodu 2013/2014 radio kao partner na projektima „Jačanje kapaciteta“ koje su realizovala udruženja: Centar za edukaciju Roma i etničkih zajednica-Beograd, „Romska Kulturni centar“, Udruženje građana "BIBIJA Romska ženski centar", iz Beograda i "Udruženje Roma Novi Bečeji" Novi Bečeji. Projekti su podržani u okviru programa Jačanje kapaciteta od strane Fondacije za otvoreno društvo. I kroz druge manje obimne projekte, bavili smo se poboljšanjem kvaliteta rada organizacija i institucija koje se bave romskim pitanjima. Mnoge od ovih organizacija sa kojima smo intenzivno radili u prethodnom periodu, postale su naši projektni i programski partneri, njihovi članovi/ce su naši saradnici i osnaženi su za samostalno apliciranje i upravljanje projektima, finansiranim od strane EU i drugih donatora.

Najznačajnije uspehe postigli smo zahvaljujući trogodišnjem programu Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte, čiji smo partner bili na realizaciji projekta PGF (Project Generation Facility). Od početka 2013.godine naš tim je podržao više od 200

romskih organizacija civilnog društva i organizacija i institucija koje se bave unapređenjem položaja Roma. Na osnovu postignutih rezultata CPZV je postao prepoznat kao ključni partner i pružalac mentorske podrške u pripremi projekatnih predloga, prenosa znanja i veština, javnog zagovaranja za inkluzivne romske politike i veću absorpciju EU sredstava namenjenih inkluziji Roma ali i mentorske podrške u praćenju i upravljanju projektima. CPZV je nagrađen u 2016. godini zahvalnicom od strane Kancelarije za inkluziju Roma, za doprinos u procesu integracije i unapređenja položaja Roma u APV. Postali smo prepoznati od strane svih relevantnih aktera koji se bave pitanjima Roma. Tokom 2015. i 2016. godine zajedno sa Romskim Kulturnim Centrom iz Beograda bili smo organizatori Festivala Romske Kulture i Aktivizma (FRKA) uz podršku brojnih partnera, organizacija i pojedinaca. Festival FRKA je izazvao veliko interesovanje javnosti i značajan je za naš dalji rast i razvoj kao organizacije.

U okviru **Programa za decu i porodicu** bavili smo se inoviranjem postojećih i iniciranjem novih sistema podrške deci i porodici, kako na lokalnom, pokrajinskom, tako i na nacionalnom nivou. Od početka 2014. godine realizovali smo programe podrške ranom razvoju kroz nekoliko komponenti. Ove programe podržali su različiti donatori – UNICEF preko udruženja “Roditelj”, Kancelarija za ljudska i manjinska prava, Grad Novi Sad, Pokrajinski sekretarijat za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost polova i mnogi drugi.

Od maja 2016. godine Program za decu i porodicu u jednom delu finansira i Global Fund for Children, na šta smo veoma ponosni. Značajan elemenat podrške deci i porodici je terenski rad koji se realizuje u neformalnim romskim naseljima, a izvode ga obučeni terenski radnici - volonteri. Svrha terenskog rada je da se dopre do porodica koje su najviše izolovane i isključene. Pored toga što terenskim radom pružamo direktnu podršku porodicama sa malom decu u njihovim naseljima, ovim putem osnažujemo roditelje da preuzmu aktivniju ulogu u stimulisanju razvoja njihove dece, budu primer dobre roditeljske prakse drugim roditeljima i u perspektivi preuzemu inicijativu u pravcu uključivanja njihove dece na što ranijem uzrastu u vaspitno obrazovni sistem.

Novosadska
mreža za
decu

Početkom 2014. godine inicirali smo lokalnu intersektorsku mrežu za decu koja je nazvana Novosadska mreža za decu NSMEDE i ozvaničena protokolom o umrežavanju 28. aprila 2015. godine. Ovu mrežu čini preko 20 institucija i organizacija civilnog društva, a cilj umrežavanja je da se unapredi kvalitet i dostupnost usluga za decu u Novom Sadu. Kao jedna od vrlo retkih organizacija koje rade na Novom Naselju u našem gradu, prepoznali smo značaj organizovanja besplatnih sadržaja za decu i mlade.

Ekspertkinja iz naše organizacije je u 2014/2015. godini učestvovala u izradi Indeksa dečije zaštite. Indeks je izrađen da prati i utiče na politike za decu na nacionalnom nivou kako bi celo građansko društvo moglo biti aktivno i uticati na politiku i implementaciju promena na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, u regionu koji obuhvata Child Pact, međunarodna mreža nacionalnih asocijacija za decu.

Od 2013. godine, pokrenut je za nas značajan program „Raspust na naselju”, namenjen deci i mladima tokom letnjeg i zimskog raspusta. Sadržaji ovog programa usmereni su na kvalitetno provođenje slobodnog vremena dece i mladih, kao i organizovanje sadržaja koji im inače nisu dostupni. Neke od tema koje smo obuhvatili u prethodnom periodu na ovim besplatnim radionicama za decu i mlade su: zaštita mentalnog zdravlja i razvijanje veština prevladavanja stresa kroz emocionalno opismenjavanje, razvijanje kulture nenasilja, građanskih vrednosti, tolerancije i aktivizma među decom i unapređenje veština komunikacije i upravljanja. Tokom 3 godine, obuhvatili smo preko 100 dece sa Novog naselja, ali i drugih delova grada. U 2016. godini smo imali porast broja dece iz drugih delova grada, koje roditelji ciljano dovode na naše aktivnosti. Jako je značajno da su mediji na lokalnom nivou vrlo motivisani za promociju ove naše aktivnosti.

Program za mlade je u našoj organizaciji u prethodnom periodu bio uglavnom zasnovan na volonterskom radu. Najmanje sredstava je obezbeđeno za projekte u okviru ovog programa. Uprkos tome, u prethodnim godinama ostvarili smo saradnju sa velikim brojem osnovnih i srednjih škola, kao i drugih institucija i organizacija na teritoriji grada Novog Sada i okoline. Kroz ove saradnje razvili smo akreditovane programe obuke za nastavnike u školama i priručnike za rad sa mladima.

Priručnik "Kultura komunikacije među mladima" napravili smo uz podršku Uprave za kulturu Grada Novog Sada, sa ciljem da podržimo mlade ljude u razvijanju i učvršćivanju kompetencija koje su im neophodne za svakodnevni život. Projekat je realizovan u dva ciklusa, tokom 2013. i 2014. godine. Osnažile smo grupu vršnjačkih edukatora, 11 srednjoškolki i srednjoškolaca koji su radionicama obuhvatili svoje vršnjake u preko 15 osnovnih i srednjih škola u Novom Sadu. Realizovale smo dve kampanje za promociju kulturnih vrednosti i radne etike kod mlađih, animirale brojne mlade saradnike koji su svojim angažmanom doprineli realizaciji projekta.

Na planu učešća u kreiranju politika, naša članica bila je kao autorka poglavlja o zdravlju i socijalnoj politici deo ekspertskega tima koji je kroz participativan proces izradio Akcioni plan politike za mlade u AP Vojvodini za period 2015-2020. godine.

Takođe, uspešno smo sarađivali sa Fakultetima, posebno u volonterskom angažovanju studenata i realizaciji njihove studentske prakse. Projekti za mlade, koji smo realizovali, bili su usmereni ka poboljšanju kvaliteta života mlađih u najširem smislu.

Projektom „Tripot URA! za zdravlje u školi“ dve godine zaredom – 2012. i 2013. smo uz podršku Uprave za sport i omladinu Grada Novog Sada radile na povećanju kompetencija za prevenciju stresa kod učenika srednjih škola u Novom Sadu kroz edukaciju nastavnika, stručnih saradnika i učenika za zaštitno preventivni rad u oblasti mentalnog zdravlja, kao i Tokom projekta su stručni saradnici i nastavnici srednjih škola sa teritorije Novog Sada bili obuhvaćeni ciklusom radionica na temu zaštite mentalnog zdravlja mlađih, i modela škole usmerene na zdravlje Svetske zdravstvene organizacije.

Ovim radionicama nastavnici i stručni saradnici su osposobljeni da prenesu znanja svojim učenicima i saradnicima. Pored toga, realizovane su kampanje o zaštiti mentalnog zdravlja mlađih.

U toku 2015. godine realizovali smo veliko istraživanje na teritoriji AP Vojvodine u kome su uzele učešće osnovne i srednje škole i kao rezultat ovog istraživanja je publikovana monografija „Mentalno zdravlje mlađih u AP Vojvodini - stanje i perspektive“.

CPZV je u toku 2015. godine ostvario sve standarde u radu sa mladima koje propisuje NAPOR (Nacionalna asocijacija praktičara i praktičarki omladinskog rada) i postao je pridružena članica ove mreže. Takođe, CPZV je obezbedio licencu, neophodnu za dalji rad sa mlađima, koju zahteva Ministarstvo omladine i sporta. U 2016. godini, pridružili smo se drugim brojnim aktivnostima koje realizuje NAPOR. Sklopili smo partnerstvo i sa Udruženjem građana „Libero“ iz Beograda, na projektu koji se bavi pokretanjem info portala namenjenog srednjoškolcima i omladinskim organizacijama www.aktivirajse.info. Program za mlađe je jedan od naših programa kome je potrebno u narednom periodu posvetiti više pažnje i ojačati ga. U skladu sa tim naši volonteri/ke i mlađi aktivisti/kinje su prepoznali značaj učešća na različitim događajima u Gradu gde je moguće predstaviti rad organizacije i promovisati usluge koje CPZV nudi. Aktivno smo uključeni u toku EXIT festivala, Festivala uličnih svirača, Bazara mentalnog zdravlja i drugih lokalnih događaja kako bi se što bolje predstavili i približili zajednici.

IV. KONTEKST U KOJEM ORGANIZACIJA DELUJE

Socijalna (društvena) uključenost definiše se kao proces koji omogućava da svi pojedinci i društvene grupe potpuno učestvuju u ekonomskim, društvenim i kulturnim tokovima, i da mogu da dostignu odgovarajući životni standard. Proces bi trebalo da omogući i veće učešće građanki i građana u donošenju odluka, posebno onih koje utiču na njihovo blagostanje i ostvarivanje ljudskih prava.

Evropska unija je na Lisabonskom samitu Evropskog saveta, održanog u martu 2000. godine, socijalnu koheziju proglašila za jedan od tri ključna strateška cilja. Krajem 2000. godine u Nici su postavljeni zajednički ciljevi u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti, a 2001. godine u belgijskom gradu Laken usvojen je skup pokazatelja na osnovu kojih se u EU prati stanje socijalne uključenosti (Laken pokazatelji). Napravljen je plan primene nacionalnih politika za povećanje socijalne uključenosti kroz izradu nacionalnih planova akcije za povećanje nivoa socijalne uključenosti. Dogovoren je i da zemlje članice redovno izveštavaju o stanju zajednički definisanih pokazatelja na nivou EU, kao i o stanju specifičnih nacionalnih pokazatelja koje svaka zemlja članica razvija u okviru sopstvenog okruženja. Nakon toga je Strategija EU, Evropa 2020 označena je kao nastavak Lisabonske strategije.

Republika Srbija takođe ima kreiran nacionalni okvir koji se odnosi na socijalnu inkluziju. U prošlosti je socijalna politika u Republici Srbiji bila vođena Strategijom razvoja socijalne zaštite i (2005-2009.), kojom se zagovarala bolja socijalna zaštita za najsiromašnije građane kroz efikasniji sistem finansijske podrške, razvoj mreže integrisanih usluga u zajednici i osiguranje kvaliteta. Specifične strategije i akcioni planovi su bili posvećeni unapređenju položaja vulnerable vulnabilnih i deprivilegovanih grupa, uključujuće decu, žene, osobe sa invaliditetom, starije građane, Rome, izbeglice i migrante. Napori se trenutno ulažu u implementaciju Zakona o socijalnoj zaštiti (2011.), kojim se pokušava bolja zaštita najsiromašnjih građana kroz efikasniju finansijsku podršku, promociju aktivne inkluzije i efikasno sprovođenje decentralizacije usluga. Uprkos napravljenom napretku da se decentralizuje socijalna zaštita u protekloj dekadi, uključujući velike reforme u radu centara za socijalni rad, razvoj regulatornog okvira i transformaciju ustanova za stalni smeštaj, opseg usluga u zajednici je i dalje nedovoljno razvijen da bi se moglo adekvatno odgovoriti na širok spektar potreba ugroženih grupa. Potrebna je podrška u okviru implementacije sistema licenciranja, ali i podrška u razvoju standarda za nove socijalne usluge. Kao poseban izazov prepoznajemo aktuelan trend smanjenja sredstava za lokalne usluge i

opštu zabranu zapošljavanja u javnom sektoru koja onemogućava angažovanje stručnjaka u pružanju lokalnih usluga.

Za rad naše organizacije, pored navedenog, značajno je analizirati situaciju koja se odnosi na položaj romske nacionalne zajednice u Republici Srbiji, koja se i dalje prepoznaće kao najugroženija i najmarginalizovana nacionalna manjina. Problemi sa kojima se Romi suočavaju prisutni su u skoro svakom aspektu javnog i privatnog života: romska populacija često nema mogućnost ispunjavanja osnovnih potreba, kao što su stanovanje, adekvatna socijalna i zdravstvena zaštita, osnovno obrazovanje, a barijere u domenu zapošljavanja su možda i najveće. Faktičko stanje romske zajednice u Srbiji je vrlo problematično. Tako, u Srbiji još uvek postoji slučajevi pravno nevidljivih lica, odnosno lica bez ličnih dokumenata, među kojima je najviše Roma. U oblasti obrazovanja veliki problem je segregacija romske dece. Zapošljavanje Roma je takođe veliki problem, naročito imajući u vidu da je preko 85% Roma prijavljeno na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje. Oblast zapošljavanja je jedna od vrlo interesantnih oblasti za dalji rad CPZV sa romskom populacijom. Problem koji pogoda veliki broj Roma odnosi se na neadekvatne uslove stanovanja, uključujući osnovne higijenske uslove, vodu i struju, odnosno, život u neformalnim naseljima sa stalnim rizikom od prinudnih iseljenja, onemogućava ili znatno otežava pristup drugim ekonomskim i socijalnim pravima. Moramo istaći da je zanemarljiv broj zaposlenih pripadnika romske nacionalne manjine u javnom sektoru. Evidentno je neprofesionalno i nesavesno izveštavanje štampanih i elektronskih medija, koji romsku zajednicu često optužuju i nazivaju pogrdnim i kolokvijalnim imenima, a pritom ostaju bez osude.

Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina je prvi sveobuhvatni regionalni međunarodni ugovor i prvi pravno obavezujući međunarodni instrument koji je u celini posvećen zaštiti nacionalnih manjina. Okvir za nacionalne strategije za integraciju Roma i Romkinja do 2020. godine usvojen je od strane Evropske Unije u maju 2011. godine, sa ciljem da podrži države u ostvarivanju bitnih promena u životima Roma i Romkinja, kroz njihovu socijalnu inkluziju. Okvir je u skladu sa razvojnom Strategijom Europa 2020 i nalaže da se nacionalni razvojni i reformski procesi moraju usklađivati sa osnovnim principima koje daju ovi dokumenti. Ovaj Okvir za nacionalne strategije je dobio još veću političku težinu, usvajanjem Zaključaka Evropskog Saveta iz juna 2011., kojim su države članice pozvane da do kraja 2011. godine, izrade nove ili unaprede postojeće nacionalne strateške dokumente koji se odnose na inkluziju Roma.

Vlada Republike Srbije je 2016. godine donela novi dokument, baziran na iskustvima implemenzacije prethodne strategije, *Strategiju za socijalno uključivanje Roma i*

Romkinja u Republici Srbiji za period od 2016 do 2025. godine. Pored navedenih dokumenata najvažnija u narednom periodu za procese inkluzije Roma jesu pregovaračka poglavља за članstvo u EU, i to Akcioni plan za primenu poglavљa 23 i 24, koja se odnose na Pravosuđe i osnovna prava (poglavlje 23) i Pravdu, slobodu i bezbednost (poglavlje 24).

U okviru ovog plana važno je i proanalizirati i rezultate popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. godine, gde stoji da u Srbiji ima skoro 1,5 miliona porodica sa decom koje čine 70 odsto od ukupnog broja porodica¹.

Grad Novi Sad ima 341.625 stanovnika, a prema popisu iz 2011. godine jedna je od retkih sredina koja u 2011. godini beleži porast broja stanovništva u odnosu na popis iz 2002. godine. Dece uzrasta 0-6 godina u Novom Sadu ima 27 228 što čini 7,81% ukupnog stanovništva. Od ovog broja, njih 16 000 je u školskoj 2015/2016. godini upisano u vrtić što znači da je obuhvat predškolskim sistemom u Novom Sadu oko je 58,78%². Međutim, podataka o broju upisane romske dece nema ali se prema navodima gradske uprave može zaključiti da je obuhvat izuzetno nizak, a MICS 5 kaže svega 6%. Grad značajno subvencionise smeštaj dece u vrtiću a od 2013. godine čak i smeštaj u privatnim vrtićima, kako bi se smanjio broj dece na listama čekanja. Takođe, iako CPZV nije sproveo ispitivanje na ovu temu, procena je da su roditelji dece iz ranjivih grupa, posebno roditelji iz grupe sa nižim socioekonomskim statusom i Romi, nedovoljno informisani o mogućnostima upisa i prednosti koju njihova deca imaju prilikom upisa. O tome govore podaci sa terena koje smo prikupili u poslednje tri godine u radu na terenu u neformalnim romskim naseljima. U Novom Sadu postoji četiri veća romska naselja i procenjuje se da u njima ima oko 3500 stanovnika. Obuhvat dece mlađeg uzrasta predškolskim sistemom je izuzetno nizak, a u obavezan pripremni predškolski program uključuju se i pohađaju uz podršku pet pedagoških asistenata i tri zdravstvene medijatorke.

Drugi problemi kad je u pitanju dečija zaštita u Novom Sadu su i dalje rastuće potrebe za materijalnom podrškom tj. izdvajanjima iz sistema socijalne zaštite. Intersektorska saradnja, iako se grad Novi Sad promoviše kao primer dobre prakse, je u značajnoj meri zasnovana na pojedinačnim rešenjima i nije sistematski ustanovljena tako da zavisi od kadrovske promene i tzv. dnevne politike, pre svega u lokalnoj samoupravi. Pored toga, važno je napomenuti da Grad Novi Sad nema niti je ikad imao usvojen LAP za decu, i način na koji se planiraju i implementiraju lokalna sredstva za dečiju zaštitu (u svim sistemima) nije dovoljno transparentan. U Novom Sadu su praktično nestale

¹ Republički zavod za statistiku

² Okvirni procenat je izračunat u odnosu na podatke o broju dece iz Popisa 2011, a broj upisane dece je iz 2015/2016. godine

organizacije koje su se bavile decom, postojeće su uglavnom fokusirane na kulturno zabavne i sportsko rekreativne sadržaje za decu iz opšte populacije čiji roditelji mogu da participiraju u ceni ili ih u potpunosti plaćaju. Ostali programi, koji obuhvataju porodicu u riziku i decu iz marginalizovanih grupa, uglavnom se realizuju za ograničen broj dece, pretežno korisnika državnih ustanova. Zbog svega ovoga, u okviru Novosadske mreže za decu pokrenuto je u 2016. godini istraživanje kojim će se mapirati postojeće usluge za decu u Novom Sadu, ispitati potrebe i identifikovati praznine kako bi se kreirale preporuke za unapređenje usluga za decu u različitim oblastima.

U Novom Sadu je veliki broj dece koja nisu uključena u sistem predškolskog obrazovanja, a to su pre svega romska deca i deca iz siromašnih porodica. Procenjuje se da oko 1500 dece svake godine, čiji roditelji apliciraju za upis u vrtiće predškolske ustanove u Novom Sadu ne budu primljena na konkursu, te im usluge koje pruža ova novosadska institucija ostaju uskraćene. U Novom Sadu postoje dva veća romska naselja i procenjuje se da u njima ima oko 3500 stanovnika, koji su uglavnom isključeni iz vaspitno-obrazovnog sistema. Ovoj populaciji treba dodati i povratnike po Sporazumu o readmisiji kojih je sve više u Vojvodini, pa i u Novom Sadu. Takođe, postoji značajan broj drugih porodica koje žive u ekstremnom siromaštvu.

Prekretnicu u tretiranju prava deteta i uopšte položaja deteta je u Srbiji napravio *Porodični zakon* koji propisuje obavezu svakoga da se rukovodi najboljim interesom deteta u svim aktivnostima koje se tiču deteta. Diskusije o tome šta je i kako se definiše najbolji interes deteta svakako mogu da se vode, ali je ova formulacija unela značajne izmene u rad mnogih institucija. Sa druge strane, položaj dece i dalje ostaje osetljiva tema kojom se donosioci odluka nedovoljno bave, ili je pak to tema samo onda kada se govori o deci iz marginalizovanih grupa. Nacionalni plan akcije za decu koji je istekao nije revidiran, a Savet za prava deteta nije funkcionalan.

U Srbiji živi oko milion i po mladih, odnosno mladi čine 20% ukupnog stanovništva. U Evropi, mladima se smatraju osobe uzrasta između 15 i 24 godina, a u našoj zemlji se gornja granica produžava do 30 godine, zbog dužeg trajanja obrazovanja, otežanog zapošljavanja, ekonomski zavisnosti od roditelja. U Nacionalnoj strategiji za mlade, mladi su osobe uzrasta od 15 do 30 godina starosti.

Postoje razni pristupi prema problemima mladih u zemljama EU i zemljama kandidatima, ali svi prepostavljaju kao prvi korak formiranje institucionalne osnove: komisija, kancelarija, uprava, savet, ministarstva, itd. U nadnacionalnom okruženju postoje sledeće institucije: Evropska Komisija (Generalni direktorat za edukaciju i

kulturu, Edukaciona audiovizuelna i kulturna izvršna agencija) i Savet Evrope (Direktorat za mlade i sport). Evropski omladinski forum, u svojoj rezoluciji o omladinskoj politici (1998), definiše evropsku omladinsku politiku kao međusektorsku, integrисану politiku usmerenu ka mladima, sa mladima i koja polazi iz njihovih potreba. Njen cilj je da poboljša i unapredi životne uslove mlađih.

Značajan podsticaj razvoju omladinske politike je dat kroz Belu knjigu Evropske komisije (2001), kao i kroz više dokumenta Saveta Evrope, poput Evropske povelje o učešću mlađih u životu na opštinskom i regionalnom nivou (2003). Sadržina omladinskih politika je specifična za svaku evropsku zemlju, ali većina tema može se grupisati u 4 glavne oblasti: 1) obrazovanje, socijalna 2) uključenost i ravnopravnost, 3) aktivno građanstvo i participacija, i 4) sigurnost, zdravlje i blagostanje mlađih.

Mlađima u našoj zemlji dostupan je program Erasmus+. To je program Evropske unije namenjen finansiranju projekata, partnerstava, događaja i mobilnosti u oblasti obrazovanja i obuke, mlađih i sporta. Program Erasmus+ pokriva period 2014-2020. U najširem smislu, Program Erasmus+ u oblasti omladinskog rada ima sledeće prioritete: unapređenje ključnih kompetenci, veština i zapošljivosti mlađih; promovisanje inkluzije i dobrobiti mlađih u društvu; podsticanje unapređenja u domenu rada sa mlađima i omladinskih politika na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou.

U Srbiji su za pitanja mlađih nadležne sledeće institucije: Ministarstvo omladine i sporta koje je osnovano 2007. godine. Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu (PSSO). Kancelarija za mlađe osniva se u lokalnoj samoupravi, da bi obezbedila uslove za aktivno uključivanje mlađih u život i rad zajednice, da bi osnažila mlađe, pružila im podršku u organizovanju različitih društvenih aktivnosti, učenju i kreativnom ispoljavanju potreba. Najznačajnija uloga Zakona o mlađima jeste u uspostavljanju okvira za sistemsku podršku mlađima, a prvi korak svakako je definisanje osnovnih pojmova i uloga. Nacionalna strategija za mlađe za period 2015.-2025. godine usvojena je 2015. godine čiju izradu je vodilo Ministarstvo omladine i sporta. Skupština Autonomne pokrajine Vojvodine je 2015. godine usvojila Akcioni plan politike za mlađe u Vojvodini za period 2015-2020.

Nacionalna asocijacija praktičara/ki omladinskog rada (NAPOR) je uspostavljen u martu 2009. godine sa osnovnim ciljem osiguranja kvaliteta programa omladinskog rada i profesionalizacije omladinskog rada u Republici Srbiji.

Krovna organizacija mlađih Srbije (KOMS) je osnovana 2011. godine i predstavlja najviše predstavničko telo mlađih u Srbiji. KOMS je savez udruženja koji trenutno

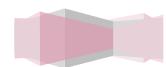
okuplja 68 organizacija članica (organizacije mladih i za mlade) sa čitave teritorije Republike Srbije.

Lokalni akcioni plan politike za mlade Grada Novog Sada 2015-2018. je dokument koji, na predlog Gradske uprave za sport i omladinu - Kancelarije za mlade, donela Skupština Grada Novog Sada.

Centar za proizvodnju znanja i veština se kroz svoje programe zalaže za poboljšanje položaja i unapređenje života mladih, na lokalnom i pokrajinskom nivou. Cilj nam je da mladima pružimo mogućnost da aktivno participiraju u kreiranju društvenih promena i stvaranju ulova za život u drušvu koje prepoznaje i vrednuje mlade. CPZV u svojim programima posebno neguje horizontalno učenje mladih, te stoga razvija programe vršnjačke edukacije i savetovanja. CPZV je tokom 2015. godine ostvario sve standarde u radu sa mladima i dobio licencu asocijacije NAPOR.

Tokom 2015. godine Centar za proizvodnju znanja i veština iz Novog Sada realizovao je projekat „Istraživanje o mentalnom zdravlju mladih u AP Vojvodini - stanje i perspektiva“. Ovim istraživanjem je obuhvaćeno oko 1800 mladih uzrasta 15-19 godina. Mladi obuhvaćeni istraživanjem su iskazali zainteresovanost za programe namenjene unapređenju mentalnog zdravlja, a posebno za oblasti bezbednosti i vršnjačkog nasilja, poremećaja ishrane, psihološke radionice o upravljanju osećanjima.

Tokom istraživanja dobijen je podatak da je, veoma mali procenat mladih – svega 10% učestvovao u nekom od preventivnih programa za unapređenje mentalnog zdravlja i kvaliteta života, od kojih je najčešće pominjan program o reproduktivnom zdravlju. Istovremeno su ti programi ocenjeni visokom ocenom u pogledu stepena zadovoljstva. Takođe, važan je rezultat da velika većina mladih (preko 75%) izjavljuje da bi rado učestvovala u programima radionica koji bi se bavili mentalnim zdravljem i srodnim temama. Teme koje su najčešće birane jesu: bezbednost, ishrana, bolesti zavisnosti, vršnjačko nasilje i upravljanje osećanjima, što predstavlja putokaz za određivanje prioriteta u preventivno-edukativnim programima.

V. CPZV U OKRUŽENJU

Centar za proizvodnju znanja i veština osnovan je i funkcioniše u okruženju u kojem postoji veliki broj organizacija civilnog društva, koje su konkurentne i prepoznate od strane javnog sektora, donosioca odluka, itd.

Jedan smo od osnivača i aktivno učestvujemo u radu Mreže organizacija za decu Srbije – MODS, a naša predstavnica je članica Upravnog odbora MODS. Kroz aktivnost u MODS, naša organizacija se bavi pitanjima dečijih prava i dečije zaštite na nacionalnom nivou. CPZV je članica Mreže organizacija za decu Srbije – MODS, u okviru koje, pored izgradnje partnerstva na različitim osnovama, uzima aktivno učešće - od 2014. godine se nalazimo u Upravnom odboru MODS-a i koordiniramo radom tematske grupe „Siromaštvo i socijalna isključenost dece“.

CPZV je u aprilu 2014. godine osnovao (i od tada koordiniše) intersektorsknu mrežu za decu u Novom Sadu - NSMEDE, a u proces umrežavanja uključilo se preko 20 lokalnih institucija i organizacija civilnog društva (stručnjaci iz institucija koje se bave decom i porodicama iz različitih sektora: zdravstvo, obrazovanje, socijalna zaštita, kao i fakultete na kojima se obrazuju budući profesionalci koji će raditi sa decom i porodicama). Ova mreža služi kao primer dobre prakse kako mogu da se umreže profesionalci i u drugim gradovima, a sve u cilju unapređenja podrške deci i porodicama. Članice mreže sastaju se periodično, razmenjuju informacije o realizovanim aktivnostima i izazovima u radu, I planiraju i implementiraju zajedničke aktivnosti.

CPZV je članica najveće mreže romskih udruženja – Stalne Konferencije romskih udruženja građana – Lige Roma. Organizacija daje značajan doprinos procesima javnog zagovaranja za unapređenje položaja Roma u Srbiji učestvovanjem u pripremi strateških dokumenata, izveštaja o sprovođenju mera, analiza i preporuka za njihovo unapređenje (Strategija za socijalno uključivanje Roma i Romkinja, Izveštaj iz senke o stanju i ostvarenom napretku u zaštiti prava Roma u kontekstu predpristunih pregovora Srbije za članstvo u EU, posebno ispunjavanja uslova definisanih poglavljem 23 i mnogi drugi). U dosadašnjem radu sarađivali smo sa i podržali više od 200 organizacija civilnog društva koje se bave inluzijom Roma i preko 40 lokalnih samouprava sa ciljem da realizuju aktivnosti iz oblasti unapređenja položaja Roma. CPZV je prepoznat akter u ovoj oblasti i među međunarodnim organizacijama, sa kojima smo do sada ostvarili saradnju i partnerstvo, kao što su: UNICEF, UNDP, OHCHR, OSCE, Save the Children, ADRA i dr.

Kao deo konteksta koji se razvija kako bi se obezbedio veći obuhvat romske dece uzrasta 3-5,5 godina predškolskim sistemom jeste i partnerstvo sa Predškolskom ustanovom "Radosno detinjstvo". Od školske 2015/2016. CPZV ima ugovor o saradnji kojim se omogućava realizacija naših aktivnosti u prostorijama vrtića sa decom najranijeg uzrasta koja pripadaju marginalizovanim grupama. Program deci pruža iskustvo rane socijalizacije, kao i adekvatan kontekst za igru i istraživanje uz razvojno-stimulativne sadržaje osmišljene od strane stručnog tima Centra. Aktivnosti se realizuju zajedno sa roditeljima. Roditelji na taj način imaju mogućnost da se konsultuju sa stručnim timom u vezi sa temama relevantnim za razvoj dece, kvalitetno provode vreme sa svojim detetom, a ujedno unapređuju roditeljske veštine. Naše iskustvo je pokazalo da u najvećem broju program pohađaju porodice sa bebama od 8 meseci do 3 godine starosti, što je indikator da je ovakvih sadržaja za decu tog uzrasta najmanje u Novom Sadu. Ova komponenta naših aktivnosti je u potpunosti komplementarna sa aktivnostima na terenu jer uključivanje dece iz neformalnih romskih naselja u radioničarski rad u prostorijama vrtića treba da bude postepeno i da doprinese pripremi i roditelja i dece za ulazak u sistem. Sa druge strane, kroz aktivnosti saradnje, javnog zagovaranja i informisanja u zajednici i stručnoj javnosti, radi se na povećanju senzibilisanosti sistema za uključivanje ove dece u predškolsku ustanovu na uzrastu pre obaveznog pripremnog predškolskog programa.

Pored toga, CPZV je ugovorom o saradnji sa Domom zdravlja Novi Sad uključen i u implementaciju uredbe o Nacionalnom programu za unapređenje razvoja u ranom detinjstvu.

CPZV je kroz proces strateškog planiranja, pored analize konteksta i zainteresovanih grupa, sproveo analizu sopstvenih snaga i slabosti, kao i prilika i pretnji u okruženju.

Članovi/ce organizacije su, kao snage CPZV, prepoznali posvećenost, motivisanost i osećaj pripadnosti organizaciji članova/ca, kao i njihovo raznovrsno obrazovanje, kompetencije, iskustvo i kontakte. U CPZV angažovani su autori velikog broja akreditovanih programa obuka u socijalnoj zaštiti i obrazovanju. CPZV je prepoznatljiv po svojoj ekspertizi u oblasti prikupljanja sredstava i upravljanju u neprofitnom sektoru, kao i po visokim profesionalnim standardima. Snaga organizacije su volonteri/ke koji svakodnevno doprinose radu organizacije, transparentna komunikacija, fleksibilnost i otvorenost ka zainteresovanim grupama, kao i realizovana istraživanja koja su polazna osnova za kvalitetne projekte. CPZV ima uspostavljenu saradnju sa drugim organizacijama i institucijama u zemlji i van zemlje i članstvo u različitim nacionalnim mrežama u kojima smo veoma aktivni.

Sa druge strane, prepoznajemo da je potrebno unaprediti sistem monitoringa i evaluacije, posebno evidencije i dokumentovanja sopstvenog rada, sistem izveštavanja i organizaciju vremena. Time bi se unapredila i efikasnost u prikupljanju sredstava. Izazov sa kojim se suočavamo je zastarelost kompjuterske opreme i nedovoljna iskorišćenost mogućnosti koje u smislu pomoći i komunikacije pruža veb sajt. Takođe, potrebno je raditi na razvijanju partnerstava sa inostranim organizacijama.

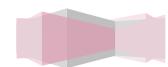
Kada je kontekst u okruženju u pitanju, on se neprestano menja i menjaju se potrebe ciljnih grupa sa kojima radimo. Ovaj kontekst za CPZV predstavlja određene mogućnosti za dalje razvijanje programa i projekata koji će adekvatnije odgovoriti na potrebe. Siromaštvo u Srbiji je i dalje izrazito aktuelna tema, visoka nezaposlenost (naročito nezaposlenost mlađih i Roma), nedovoljno programa kojima se pruža podrška mladima, deci i porodici iz ranjivih grupa.

U profesionalnoj javnosti postoji tražnja za akreditovanim programima obuke koje CPZV može da ponudi. Pored njih, postoji tražnja za IT obukama, istraživanjima, online uslugama, a raste i broj zaposlenih u IT sektoru kojima su potrebne psihološke i druge usluge koje CPZV može da pruža. Nastavak dekade Roma je takođe prilika jer i dalje postoji potreba za mobilizacijom i podrškom romske zajednice. Dostupni su fondovi EU koji su otvoreni i za organizacije civilnog društva, ali pre svega organizacije koje imaju značajne kapacitete jer su uslovi finansiranja relativno nepovoljni (zahtevi za sufinansiranjem, finansiranje po principu refundacije, nemogućnost da se na istom konkursu aplicira sa više projekata itd). Međutim, iz dugoročne perspektive, ovi uslovi motivišu organizacije da unapređuju svoje kapacitete, da aktivnije pristupe prikupljanju sredstava iz različitih izvora, da se umrežavaju i razvijaju partnerstva. Kada je u pitanju direktni rad sa decom, postoji velika zainteresovanost dece, roditelja i mlađih za postojeće i moguće buduće programe CPZV.

Jedna od značajnih prilika za CPZV je i činjenica da je Grad Novi Sad proglašen za Evropsku prestonicu kulture 2021. kao i za Evropsku prestonicu mlađih 2019. godine, što vidimo kao prilike da se inkluzivni pristup ugradи u oba strateška programa.

Smatramo da će realizaciju ovog strateškog dokumenta obeležiti i inicijativa koja je podržana od strane Delegacije Evropske Unije u Briselu, da Novi Sad postane Evropska prestonica kulture (EPK) 2021. godine. NOVI SAD – EPK 2021

Takođe, značajna prilika za CPZV je saradnja sa Ekumenskom humanitarnom organizacijom koja je intenzivna kroz nekoliko projekata. Jedan od projekata je realizacija akreditovanog programa obuke (kod ZUOV-a) pod nazivom "Izazovi

interkulturalnog učenja i nastave", kroz koji zaposleni u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama širom Srbije, uče o primeni interkulturalnog učenja u svakodnevnom radu. Ove obuke su tokom 2016. godine, obuhvatile preko 200 učesnika.

Istakli bismo i saradnju sa univerzitetom i ekspertima koje uključujemo u naše programe. Od 2014. godine CPZV takođe pruža podršku i rukovodi Lokalnim organizacionim odborom 10. Međunarodne konferencije o zdravlju i ljudskim pravima (ISHHR), što će svakako povećati vidljivost organizacije i šanse za nova partnerstva u budućnosti.

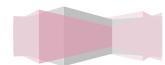
VI. VIZIJA, MISIJA, VREDNOSTI

VIZIJA

Razvijeno inkluzivno društvo u kojem je Centar za proizvodnju znanja i veština prepoznat kao inovativna organizacija otvorena za izazove, učenje i saradnju.

MISIJA

Mi razvijamo zajednice uključivanjem i zastupanjem ranjivih grupa, pokretanjem i pružanjem održivih i inovativnih usluga.

NAŠE VREDNOSTI I PRINCIPI DELOVANJA

1. Delovanje za opšte dobro

Centar za proizvodnju znanja i veština obavlja delatnost od javnog interesa, koja je u skladu sa Ustavom i zakonima Republike Srbije. Našim delovanjem ostvarujemo znatnu dodatnu društvenu vrednost i to kroz podizanje kvaliteta života pojedinca i razvoj društvene zajednice. Korisnici programa Centra za proizvodnju znanja i veština nisu unapred određeni i to mogu biti svi ili samo vulnerabilne grupe, bez obzira na uzrast, pol, etničku pripadnost, rasu, versku ili političku opredeljenost i pripadnost društvenim grupama. Delovanje za opšte dobro, u bilo kojim uslovima, ne može služiti postizanju profita.

2. Inkluzija

Verujemo da bi svi članovi društva trebalo da imaju mogućnosti za puno učešće u ekonomskom, društvenom i kulturnom životu. Posebno se zalažemo da osobe koje su u riziku od siromaštva i društvene isključenosti dostignu prihvatljiv životni standard.

3. Poštovanje različitosti

Podržavamo individualne razlike i razvijamo atmosferu podrške prema članovima i članicama sopstvenog tima, partnerima, korisnicama i korisnicima naših usluga i drugim podržavajućim zainteresovanim grupama. Primenjujemo nediskriminatorne stavove i ponašanja. Prepoznajemo talente kod ljudi i pomažemo im da ih razvijaju sopstvene potencijale.

4. Participacija

Nastojimo da svi budu dovoljno informisani o pitanjima koja su od direktnog značaja za njih i da spram toga mogu da učestvuju u odlučivanju. Zalažemo se da marginalizovane društvene grupe imaju veće učešće pri donošenju odluka bitnih za njihov život i ostvarenje ljudskih prava.

5. Lični i organizacijski razvoj

Podrazumevamo da je celoživotno učenje neizostavni deo svakog posla. Razvijamo svoje veštine i znanja učeći iz sopstvenih i tuđih uspeha i grešaka, učeći jedni od drugih i ugledajući se na najbolje. Preispitujemo efekte svog rada i otvoreni smo da se menjamo i usavršavamo.

6. Inovativnost

Tražimo i pokrećemo nova rešenja. Negujemo kreativnost i otvoreni smo za nove ideje i pristupe poslu. Nagrađujemo i podržavamo originalna rešenja. Spremni smo na rizike koje sa sobom neizostavno nosi pokretanje i primena inovativnih programa i modela u radu sa pojedincima, grupama, zajednicama.

7. Solidarnost

Prepozajemo potrebe i probleme svojih članica i članova i podržavajućih zainteresovanih grupa iz okruženja. Spremni smo da pružimo pomoć i podršku u okviru raspoloživih resursa. Delimo i prenosimo znanja, primere dobre prakse, rešenja i kontakte kako bi pomogli drugima.

8. Inicijativa

Podstičemo ljude da samoinicijativno pokreću, predlažu i traže mogućnosti za rešavanje problema ili unapređenje rada. Angažujemo motivisane osobe spremne da budu vođene unutrašnjom motivacijom i autentičnom željom za rešavanjem problema. Podržavamo samostalnost, nezavisnost u radu i spremnost za preuzimanje odgovornosti.

VII. STRATEŠKI CILJEVI

- 1. Doprineti zaštiti i unapređenju položaja Roma.**
- 2. Doprineti unapređenju sistema podrške deci i porodici.**
- 3. Doprineti boljem položaju mladih.**
- 4. Obezbediti efektivan i kontinuiran rad organizacije i njenu održivost.**

STRATEŠKI CILJ 1: DOPRINETI ZAŠTITI I UNAPREĐENJU POLOŽAJA ROMA.

Indikatori za strateški cilj:

- 1.1. Broj i vrsta pokrenutih i podržanih programa i inicijativa
- 1.2. Broj i struktura uključenih organizacija i institucija
- 1.3. Broj i kvalitet inicijativa za javno zagovaranje i praćenje uspešnosti programa i projekata

MERE	Indikatori na godišnjem nivou do kraja 2020. godine
1.1.Jačanje kapaciteta romskih organizacija i organizacija i institucija koje se bave Romima.	1.1.1. Broj i struktura obuhvaćenih korisnika po događaju/usluzi 1.1.2. Broj i vrsta održanih edukativnih radionica, sastanaka, seminara, savetodavnih usluga 1.1.3. Broj i vrsta objavljenih i/ili štampanih materijala edukativnog karaktera za korisnike, kao i za pružaoce usluga/pomagače/volontere 1.1.4. Broj i metodologija pružene mentorske podrške u upravljanju i praćenju programa i projekata 1.1.5. Broj i vrsta realizovanih aktivnosti promotivnog karaktera
1.2.Monitoring sprovođenja politika, programa i projekata za poboljšanje položaja Roma.	1.2.1. Broj realizovanih i podržanih inicijativa za praćenje i procenu uspešnosti programa i projekata koji se odnose na inkluziju Roma 1.2.2. Broj i struktura uključenih i podržanih organizacija i institucija
1.3.Aktivno praćenje i zagovaranje za unapređenje procesa donošenja odluka i sprovođenja javnih politika za poboljšanje položaja Roma	1.3.1. Broj i način podrške inicijativama za izmenu aktuelnih politika 1.3.2. Broj sprovedenih istraživanja i analiza 1.3.3. Broj i vrsta javnih politika na nacionalnom nivou u čijoj izradi/ izmenama je CPZV učestvovao 1.3.4. Broj zagovaračkih dokumenata u čijoj izradi je CPZV učestvovao 1.3.5. Broj uključenih aktera u istraživanja
1.4.Iniciranje i	1.4.1. Broj i vrsta aktivnosti na uspsotavljanju

podsticanje multisektorskog pristupa u poboljšanju položaja Roma, umrežavanjem unutar i između sektora.	partnerstava iz različitih sektora 1.4.2. Broj institucija i organizacija aktivno uključenih u mrežama 1.4.3. Broj zajedničkih projekata i inicijativa
---	--

STRATEŠKI CILJ 2: DOPRINETI UNAPREĐENJU SISTEMA PODRŠKE DECI I PORODICI.

Indikatori za strateški cilj:

- 2.1. Broj i vrsta realizovanih programa
- 2.2 Zadovoljstvo korisnika i partnerskih institucija i organizacija
- 2.3. Broj i struktura obuhvaćenih korisnika (pojedinaca i porodica)

MERE	Indikatori na godišnjem nivou do kraja 2020. Godine
2.1. Razvoj roditeljskih kompetencija kroz informisanje i savetodavno-edukativni rad sa porodicama u prenatalnom periodu i periodu ranog razvoja deteta.	<ul style="list-style-type: none"> 2.1.1. Broj i struktura obuhvaćenih korisnika po događaju/usluzi 2.2.2. Broj i vrsta održanih edukativnih radionica, sastanaka, seminara, savetodavnih usluga 2.2.3. Broj i vrsta objavljenih i/ili štampanih materijala edukativnog karaktera za korisnike, kao i za pružaoce usluga/pomagače/volontere 2.2.3. Broj i vrsta realizovanih aktivnosti promotivnog karaktera
2.2. Stimulacija ranog razvoja dece, posebno iz marginalizovanih grupa.	<ul style="list-style-type: none"> 2.2.1. Broj i struktura dece obuhvaćene prema polu i uzrastu 2.2.2. Broj i vrsta realizovanih aktivnosti sa decom i porodicom 2.2.3. Utisci i zadovoljstvo korisnika 2.2.4. Povratna informacija i sugestije partnerskih organizacija i institucija
2.3. Promovisanje i realizacija istraživanja na temu brige o deci i porodici.	<ul style="list-style-type: none"> 2.3.1. Broj i vrsta realizovanih promotivnih aktivnosti 2.3.2. Broj korisnika, profesionalaca i organizacija/institucija obuhvaćenih promotivnim aktivnostima
2.4. Javno zastupanje i umrežavanje u oblasti	<ul style="list-style-type: none"> 2.4.1. Broj i teme sastanaka Novosadske intersektorske mreže za decu NSMEDE

podrške deci i porodici, posebno pripadnicima marginalizovanih grupa.	<p>2.4.2. Broj institucija i OCD aktivno uključenih u rad NSMEDE</p> <p>2.4.3. Pokrenuta inicijativa za izradu Lokalnog akcionog plana za decu u Novom Sadu do kraja 2017. godine</p> <p>2.4.4. Broj i vrsta aktivnosti javnog zagovaranja u Novom Sadu realizovanih kroz NSMEDE ili samostalno</p> <p>2.4.4. Broj i vrsta javnih politika na nacionalnom nivou u čijoj izradi/ izmenama je CPZV učestvovao kroz MODS ili samostalno</p> <p>2.4.5. Broj projekata koji su realizovani u partnerstvu sa drugim OCD i institucijama</p>
2.5. Jačanje kapaciteta profesionalaca i pružalaca usluga koji se bave decom.	<p>2.5.2. Broj i vrsta realizovanih edukativnih događaja</p> <p>2.5.2. Broj i struktura profesionalaca obuhvaćenih edukativnim i informativnim sadržajima</p>
2.6. Promovisanje i realizacija inovativnih zabavnih, rekreativnih i edukativnih vaninstitucionalnih programa za decu.	<p>2.6.1. Broj održanih edukativnih, kreativnih i drugih radionica i sličnih događaja za decu osnovnoškolskog uzrasta</p> <p>2.6.2. Broj i struktura obuhvaćene dece po polu i uzrastu</p> <p>2.6.3. Broj održanih radionica za vreme trajanja raspusta i broj dece osnovnoškolskog koji su ih posetili</p>

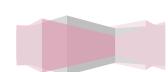
STRATEŠKI CILJ 3: DOPRINETI BOLJEM POLOŽAJU MLADIH

Indikatori za strateški cilj:

- 3.1. Broj aktivnih volontera i njihova polna/obrazovna struktura
- 3.2. Broj i vrsta realizovanih aktivnosti
- 3.3. Kvalitet i broj uspostavljenih partnerstava
- 3.4. Broj obuka i edukacija koje je organizacija sprovela i realizovala za mlade

MERE	Indikatori na godišnjem nivou do kraja 2020. godine
3.1. Podsticanje inicijativnosti i preduzimljivosti mladih kroz individualne i grupne edukacije i	<p>3.1.1. Broj individualnih sastanaka volontera sa mentorom</p> <p>3.1.2. Broj supervizijskih sastanaka</p> <p>3.1.3. Broj edukacija na kojima su volonteri učestvovali kao predstavnici CPZV-a</p>

savetovanja.	
3.2. Podsticanje aktivizma i volonterizma razvojem znanja i veština za aktivno učešće.	3.2.1. Broj aktivnih volontera 3.2.2. Fluktuacija volontera 3.2.3. Broj realizovanih obuka za volontere 3.2.4. Broj i vrsta dogadjaja na kojima smo promovisali volonterski rad 3.2.4. Broj kontakata u volonterskoj bazi CPZV-a.
3.3. Podrška zdravom razvoju mladih.	3.3.1 Broj napisanih i realizovanih projekata koji se bave mentalnim zdravljem mladih 3.3.2. Broj napisanih i realizovanih projekata koji se bave oblašću reproduktivnog zdravlja 3.3.3. Broj realizovanih edukacija u školama 3.3.4. Broj partnerstava sa školama u Novom Sadu i Vojvodini
3.4. Jačanje kapaciteta organizacija mladih, organizacija za mlađe, institucija i ustanova za mlađe i nadležnih organa vlasti, delotvornim i efikasnim neformalnim obrazovanjem.	3.4.1. Broj realizovanih obuka 3.4.2. Broj istruktura obuhvaćenih mladih 3.4.3. Broj volontera koji su uključeni u realizacije obuka 3.4.4. Zadovoljstvo realizovanim obukama
3.5. Aktivno praćenje postojećih i zagovaranje za unapređenje procesa donošenja odluka i sprovođenja javnih politika za poboljšanje položaja mladih.	3.5.1. Broj i vrsta javnih politika na nacionalnom nivou u čijoj izradi/ izmenama je CPZV učestvovao kroz NAPOR ili samostalno 3.5.2. Broje realizovanih projekata/aktivnosti u partnerstvu sa drugim organizacijama 3.5.3. Broj zagovaračkih dokumenata u čijoj izradi je CPZV učestvovao
3.6. Realizacija akcionih istraživanja o položaju mladih.	3.6.1. Broj napisanih i realizovanih istraživačkih projekata 3.6.2. Broj uključenih aktera u istraživanja
3.7. Implementacija akcionog plana	3.7.1. Broj aktivnosti koje smo realizovali u saradnji sa NAPOR članicama

donešenog u procesu akreditacije organizacije od strane Asocijacije NAPOR.	3.7.2. Broj i kvalitet ostvarenih standarda iz akcionog plana 3.7.3. Reakreditacija organizacije kod NAPOR-a 3.7.4. Broj inicijativa NAPOR-a u koje smo se uključili
--	--

STRATEŠKI CILJ 4: OBEZBEDITI EFEKTIVAN I KONTINUIRAN RAD ORGANIZACIJE I NJENU ODRŽIVOST

Indikatori za strateški cilj:

- 4.1. Broj i vrsta primjenjenih procedura
- 4.2. Broj uspostavljenih partnerstava
- 4.3. Broj realizovanih aktivnosti iz strategije
- 4.4. Broj i vrsta aktivnosti koje obezbeđuju sopstvene prihode

MERE	Indikatori na godišnjem nivou do kraja 2020. godine
4.1. Primena i prilagodjavanje razvijenih procedura u poslovanju organizacije.	4.1.1. Broj i vrsta usvojenih procedura 4.1.2. Stepen doslednosti u primeni usvojenih procedura 4.1.3. Stepen informisanosti članova i volontera o donešenim procedurama
4.2. Jačanje uspostavljenih partnerstava i razvijanje novih	4.2.1. Broj uspostavljenih partnerstava 4.2.2. Broj inicijativa i projekata realizovanih u partnerstvu 4.2.3. Zadovoljstvo partnera na projektu saradnjom
4.3. Realizacija strategije komunikacije i strategije prikupljanje sredstava	4.3.1. Broj i vrsta realizovanih aktivnosti iz strategije komunikacije 4.3.2. Broj i vrsta realizovanih aktivnosti iz strategije prikupljanja sredstava 4.3.3. Kvalitetan PR organizacije 4.3.4. Stabilni izvori sredstava organizacije
4.4. Realizacija aktivnosti koje obezbeđuju održivost organizacije i sopstvene prihode	4.4.1. Broj i vrsta aktivnosti koje obezbeđuju održivost organizacije i sopstvene prihode

VIII. STRUKTURA ORGANIZACIJE I RESURSI

Skupština Centra za proizvodnju znanja i veština je najviši organ upravljanja udruženjem. Čine je redovni članovi. Sednice se održavaju najmanje jednom godišnje. Na redovnim sednicama Skupštine podnose se godišnji izveštaji o radu i finansijski izveštaji, te donose programi rada za sledeću godinu.

Članstvo u udruženju je dobrovoljno za sve osobe koje prihvataju načela i ciljeve, a ispunjavaju uslove propisane Statutom. Članstvo u udruženju može biti redovno, pridruženo i počasno.

Redovni član može postati svaka punoletna osoba, koju preporuče dva redovna člana udruženja i koja pismenom izjavom iskaže interes da aktivno učestvuje u radu udruženja i da odlučuje na sednicama Skupštine.

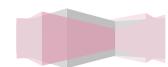
Podržavajući član može postati svaka osoba koja podržava načela i ciljeve udruženja, a zbog svojih obaveza, mesta stanovanja, bolesti ili drugih razloga nije u mogućnosti aktivno učestvovati u radu organa udruženja. Podržavajući član može učestvovati u radu Skupštine, bez prava glasa.

Počasni član mogu postati osobe zaslужne za naučni i stručni razvoj u oblasti inkvizije, zaslужne za doprinos radu, ugledu i prepoznatljivosti CPZV-a, kao i osobe koje su dugogodišnjim radom doprinele radu CPZV-a. Počasni član može učestvovati u radu Skupštine, bez prava glasa.

Upravni odbor je izvršni organ upravljanja. Čine ga tri redovna člana udruženja. Upravni odbor čini predsednik koji bira Skupština direktnim glasanjem i dva člana. Predsednik upravnog odbora je ovlašćeno lice organizacije. Organizacija je imenovala izvršnu direktorku, a angažovani su finansijski menadžer i ofis menadžer.

Organizacija ima tri programska koordinatora, odnosno koordinatorka za romski program, zatim koordinatorka za decu i porodicu i koordinatorka za omladinski program. Svaki programski koordinator okuplja svoj tim saradnika tokom planiranja i realizacije aktivnosti za svoj program.

Organizacija ima oko 20 aktivnih članova/ica i preko 30 stalno dostupnih i aktivnih volontera/ki. Takođe, organizacija ima preko 25 saradnika, koji su u prethodnom

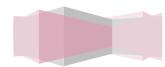

periodu bili projektno angažovani. Trenutno CPZV ima 1 zaposlenog prema ugovoru o radu.

Tehnička opremljenost organizacije je na nivou koji omogućava nesmetan rad. CPZV raspolaže osnovnom tehničkom opremom i IK tehnologijama (računar, štampač, fotokopir, skener, projektor, internet). Organizacija se nalazi u Novom Sadu i iznajmljuje poslovni prostor od oko 100m².

Iako mlada organizacija, Centar svoja znanja i postignuća oslanja na članice i članove sa značajnim iskustvom u oblasti kreiranja i sprovodenja politika i strategija na pokrajinskom, nacionalnom i lokalnom nivou.

Članice CPZV-a imaju višegodišnje iskustvo u radu sa lokalnim samoupravama, obrazovnim institucijama, zdravstvenim institucijama, ustanovama socijalne zaštite, Nacionalnom službom za zapošljavanje, nevladinim organizacijama, kancelarijama za mlade, pokrajinskim sekretarijatima i ministarstvima Vlade Republike Srbije.

IX. SPROVOĐENJE I PRAĆENJE

Sprovođenje strateškog plana pratćemo analizom ostvarenja operativnih godišnjih planova i ostvarivanja unapređenja ključnih organizacionih komponenti. Operativni godišnji izveštaji će se kreirati u januaru svake godine, za narednu godinu. Oni nisu sastavni deo ovog dokumenta, i podložni su promenama, u skladu sa aktuelnim dešavanjima koje CPZV nastooji da prati.

Interni monitoring i evaluaciju primene strateškog plana realizovaće članovi/ce organizacije, a posebno koordinatori programa i projekata. Pratiće se realizacija pojedinačnih mera koje su postavljene u dokumentu, kao i predviđenih indikatora.

Na nivou organizacije uspostaviće se sistem dokumentovanja i obezbeđivanja sredstava verifikacije za indikatore koji se prate.

Takođe, interna evaluacija i vrednovanje rezultata radiće se za svaki pojedinačni programski i organizacioni strateški cilj. Tok sprovođenja i realizacije strateškog plana pratće i Upravni odbor na redovnim sastancima.

CPZV će nastojati da obezbedi sredstva za realizaciju eksterne evaluacije na kraju realizacije ovog strateškog plana, u poslednjoj godini njegove implementacije (2020.godine). Rezultati eksterne evaluacije bi značajno doprineli kvalitetnijem sagledavanju rada organizacije i efikasnijem budućem planiranju za naredni strateški period.

U skladu sa prethodnim iskustvom, CPZV će pripremati redovne godišnje izveštaje. Završni godišnji izveštaj o rezultatima rada na nivou organizacije pripremaće koordinatori programa, podnosiće ga Upravnom odboru koji će ga odobravati. Izveštaj o sprovođenju strateškog plana deo je Godišnjeg izveštaja o radu udruženja, predstavljaće se na redovnim godišnjim sednicama Skupštine i distribuirati svim članovima i članicama.

X. PLAN KOMUNIKACIJE I PREDSTAVLJANJA U JAVNOSTI

Strategija razvoja komunikacije i predstavljanja u javnosti CPZV obuhvatila je osnovne pravce razvoja organizacije u oblasti komunikacija. Ovaj segment Strateškog plana zasniva se na načelu transparentnosti i javnosti rada, što je jedna od prepoznatih vrednosti koje neguju članovi i članice naše organizacije.

Informisanje javnosti o našim programima, projektima i aktivnostima je u neku ruku i naša obaveza kao udruženja koje radi za dobrobit zajednice. Otvorena i direktna komunikacija predstavlja temelj dobrog odnosa sa svim zainteresovanim stranama, odnosno partnerskog odnosa sa lokalnom zajednicom.

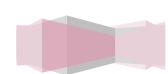
Sliku o CPZV javnost najčešće stvara na dva načina: neposredno, u kontaktu sa članovima/icama i saradnicima/icama naše organizacije, ili posredno, slikom koju mediji stvaraju o nama. Oba načina su nam podjednako bitna i želimo da oba načina unapredimo.

Razvijanjem proaktivnog odnosa u odnosu na sve zainteresovane strane, preuzimanjem inicijative, pravovremenim reagovanjem i informisanjem CPZV želi da pruži javnosti pravu sliku o svojim aktivnostima. Poruke koje se upućuju javnosti treba da pokažu pravu sliku o radu organizacije, na inovativan i kreativan način.

Ciljane publike kojima se CPZV obraća, a koje su prepoznate kao značajne za naredni period su: romska zajednica, deca, porodica, mlađi, civilni sektor, javni sektor – donosioci odluka na svim nivoima - lokalni, pokrajinski, nacionalni, Nacionalni savet Roma, SKRUG, MODS, opšta javnost, stručna javnost - profesionalci, donatori, mediji, biznis sektor i drugi... kao i interna javnost – skupština, upravni odbor, programski menadžeri, finansijski menadžer, programski koordinatori, volonteri...

S obzirom da CPZV ima plan da se u narednom periodu pozicionira, i da se poveća vidljivost rada organizacije u javnosti, komunikacija je jedan od utvrđenih prioriteta. Ciljevi koje smo postavili u ovoj oblasti se odnose na:

1. Podizanje nivoa kvaliteta **interne komunikacije**, kao i standarda rada kada je u pitanju odnos sa javnošću
2. Podizanje nivoa kvalitetata **eksterne komunikacije**, što znači povećanje vidljivosti organizacije i njenih dostignuća u javnosti.

Interna komunikacija se odnosi na unapređenje komunikacija unutar organizacije, među zaposlenima, članovima/icama, saradnicima i volonterima. U okviru unapređenja interne komunikacije značajno je raditi na povećanju nivoa znanja i veština članova, posebno jačati znanja i veštine u pogledu odnosa sa javnošću i marketinga.

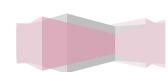
Dobra interna komunikacija je preduslov za kvalitetnu eksternu komunikaciju. U narednom periodu CPZV će u cilju unapređenja interne komunikacije uraditi sledeće:

- Izraditi pravilnik o internoj komunikaciji;
- Imenovati osobu za PR;
- Razvijati svest o značaju dobrog i prepoznatljivog imidža organizacije;
- Raditi na jačanju identiteta i pripadnosti organizaciji;
- Unutar organizacije razvijati kod saradnika svest o značaju upravljanja po principu „dobrog domaćina“ kako bi se očuvali postojeći resursi;
- Uvesti model uvođenja u posao, kao i prenošenja znanja i iskustava na nove saradnike;
- Organizovati interne edukacije sa ciljem razmene informacija i znanja, ako i sa ciljim stvaranja povoljne radne atmosfere.

INTERNA KOMUNIKACIJA

Ciljna grupa	Cilj komunikacije	Kanal komunikacije
Članovi organizacije	Razmena informacija Postignut učinak prema indikatorima Izrada projekata i planova rada	Redovni sastanci Telefon, mejl, neformalna druženja
Volonteri	Upoznavanje sa uslugama CPZV Rad sa korisnicima Razvijanje osećaja pripadnosti organizaciji	Direktna mentorska podrška, učešće u radu sa korisnicima, telefon, i mejl, sastanci

Eksterna komunikacija se odnosi na jačanje komunikacije CPZV sa zainteresovanim stranama. Poseban akcenat u eksternim komunikacijama je predviđeno da se da u oblasti povećanja kvaliteta medijskog predstavljanja organizacije, kao i na aktivnostima redovne promocije preko interneta (web sajt i društvene mreže Facebook, LinkedIn).

Svi naši projekti treba da imaju komponentu informisanja, kroz na primer: newsletter u elektronskoj formi, zatim kroz izdavanje publikacija, brošura, flajera, promo-banera (na srpskom i engleskom jeziku) ili na drugi način koji će doprineti većoj vidljivosti i samog projekta i organizacije.

Potrebno je jačati i stvarati kvalitetnijim mehanizme održavanja odnosa se medijima (razvijanje i širenje kontakata sa medijima, redovno slanje saopštenja, održavanje sastanaka sa medijima, kao i edukacija za senzibilisanje medija za kvalitetno izveštavanje o temama kojima se CPZV bavi. Jedan od načina da organizacija ostvari svoje ciljeve je da ažurira i unapredi mrežu kontakata na nacionalnom, pokrajinskom i lokalnom nivou, kao i da unapredi strukturu interne i eksterne komunikacije.

U cilju unapređenja eksterne komunikacije, CPZV će u narednom periodu raditi na:

- Uspostavljanju tima koji će raditi na unapređenju kvaliteta eksterne komunikacije;
- Konstantnom stvaranju javnog mnjenja;
- Izradi ažuriranih promo-materijala i daljem građenju prepoznatljivog vizuelnog identiteta organizacije;
- Informisanju javnosti o svim projektima koji se realizuju u CPZV;
- Pravovremenom informisanju medija o aktivnostima, projektima i programima.

CPZV bi trebalo da u narednim godinama donosi godišnje planove odnosa sa javnošću, kako bi se detaljno i precizno isplanirale sve aktivnosti.

Strateške preporuke:

- Komunikacija treba da bude centar svega što CPZV radi.
- Važno je u narednom periodu omogućiti da komunikacija bude odgovornost svih koji su angažovani u organizaciji.
- Potrebno je podstaći i ohrabriti dvosmerni dijalog koji omogućuje informisanost, uticaj, angažovanost, slušanje i konsultacije sa internim i eksternim javnostima.
- Osigurati da sve informacije budu prosleđene na profesionalan, tačan, ciljan i blagovremen način i to internoj i eksternoj publici uz poštovanje različitosti ciljnih grupa.
- Održavati kulturu dobre komunikacije po linijama rada, kako horizontalno tako i vertikalno, i kroz organizaciju kao osnovni deo dobrog vođenja.

Slogan kojeg bi CPZV trebalo da se pridržava, a koji se odnosi na eksternu komunikaciju je „**RADI DOBRO I HVALI SE**“.

- Poruke koje šaljemo moraju da budu jednostavne i razumljive, a zaposleni da stalno promovišu ugled organizacije.

EKSTERNA KOMUNIKACIJA

Ciljna grupa	Cilj komunikacije	Kanal komunikacije
Korisnici (Romi, deca i porodice, mladi i druge osetljive grupe)	Upoznavanje sa CPZV Razvijanje participacije korisnika u aktivnostima CPZV Razvijanje znanja i veština korisnika za uključivanje u društvo	Direktni kontakt na terenu Saradnja sa udruženjima korisnika Mediji (štampani i elektronski, društvene mreže) Obuke i štampani materijali
Saradničke organizacije i institucije	Uspostavljanje partnerskog odnosa	Sastanci, javni događaji, stručni skupovi, mediji
Lokalne samouprave i drugi nivoi vlasti	Iniciranje donošenja akata za poboljšanje položaja korisničkih grupa Podrška programima i projektima organizacije	Sastanci, stručni skupovi, mediji, lični kontakti
Donatorи	Uspostavljanje partnerskog odnosa i finasiranje programa i projekata CPZV	Direktni kontakti, sastanci, konferencije, seminari...
Грађани	Informisanje o aktivnostima CPZV Regrutacija potencijalnih volontera i saradnika	Mediji, javni događaji, štampani materijal

XI. PLAN PRIKUPLJANJA SREDSTAVA

Plan prikupljanja sredstava bavi se time kako da CPZV prikupi sredstva za svoj sveukupni rad i kako da ne strepi za svoju održivost. Proces razvijanja plana prikupljanja sredstava obezbeđuje da osmotrimo sve potencijalne uticaje na naš uspeh u prikupljanju sredstava. Plan je pripremljen od strane osoblja/članica koje su uključene u prikupljanje sredstava, a onda i odobrena od strane rukovodećeg tela koje čini Upravni odbor, direktorka organizacije i koordinatori programa.

CPZV nije u mogucnosti da zaposli osobu koja bi se bavila samo prikupljanjem sredstava, ali, sa druge strane, smatramo da to i nije idealno rešenje. Prikupljanje sredstava u CPZV sprovodi se planski i timski. Sredstva se prikupljaju uglavnom putem pisanja projektnih predloga, mada prepoznajemo značaj i obezbeđivanja sopstvenih sredstava kroz usluge.

Projekte manje vednosti planiraju i realizuju i volonteri, koji se na taj način osnažuju da obavljaju odgovornije poslove u organizaciji ukoliko odluče da se više posvete CPZV ili se ostvare drugi preduslovi za to.

Ciljevi strategije prikupljanja sredstava u periodu 2017-2020. godine su:

- da se obezbedi kontinuitet u realizaciji dosadašnjih programske usmerenja organizacije;
- da se obezbede sredstva za institucionalnu održivost organizacije;
- da se dodatno osnaže članovi/ice i angažovani saradnici/ce za prikupljanje sredstava;
- da se očuva volonterska baza kao osnova održivosti značajnog dela organizacijskih programske aktivnosti.

Kontinuitet u realizaciji dosadašnjih programske usmerenja: CPZV realizuje programske aktivnosti kroz tri programa, a sva tri su fokusirana na inkluzivni razvoj. Prikupljanje sredstava za ove aktivnosti sprovodi se u najvećoj meri kroz projekte. Ovaj trend će se nastaviti u narednom periodu. Fokus će biti na dugoročnim projektima, stranim donatorima, ali i lobiranju lokalnih vlasti u Novom Sadu da se određene aktivnosti koje je organizacija započela i ustalila uvrste u budžet Grada Novog Sada. Pored toga, razvijanjem partnerstava sa drugim organizacijama i institucijama CPZV bi trebalo dalje da gradi kredibilitet i mrežu saradnje te na taj način stiče nova iskustva i u prikupljanju sredstava. Za programske aktivnosti na lokalnom nivou moguće je prikupljati sredstva i od individualnih donatora, što smo kroz dosadašnju praksu i pokazali. Ove donacije su simbolične, ali dovoljne za realizaciju nekih od naših

tradicionalnih programa, kao što je na primer program "Raspust na naselju" koji je finansiran u najvećoj meri kroz individualne donacije. Korporativni sektor (biznis sector) kao izvor finansiranja PZV još nije dovoljno istražio. U narednom period za nas je to veliki izazov i biće neophodno posvetiti se ovom sektoru, kreirati predloge za saradnju koji bi se odnosili na dugoročne oblike partnerstva ili sponzorstva.

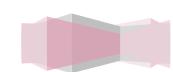
Institucionalna održivost: Finansiranje troškova organizacije koji ne spadaju u programaske aktivnosti ali su neophodne za njihovu realizaciju predstavlja sve veći izazov. Mnogi donatori očekuju da se ovi troškovi snižavaju a da se pri tom održi kvalitet usluga. Održivost za nas znači da kontinuirano imamo kancelariju u kojoj se odvijaju administrativni poslovi, iz koje se rukovodi projektima i u kojoj se mogu odvijati manji sastanci i seminari. Takođe, za svakodnevni rad kancelarije neophodne su najmane dve zaposlene osobe puno radno vreme. Uključivanje lokalnih aktera u planiranje i implementaciju nasih aktivnosti sprovodimo planski kako bi smo povecali lokalno vlasnistvo nad projektima. Sa druge strane, za aktivnosti koje spadaju u javno zagovaranje i dr na nacionalnom i regionalnom nivou potrebno je povevacati vidljivost učešća naše organizacije.

Uloga vidljivosti organizacije u prikupljanju sredstava je velika. Do 2016. godine radile smo na izgradnji veb sajta (www.cpzv.org) i Facebook stranice (<https://www.facebook.com/CPZVNS/?fref=ts>) i dosta uložile u vizuelni identitet organizacije. U narednom periodu neophodno je da se ovi okviri dopune sadržajima, da se poveća dinamika veb sajta i da se poveća količina štampanog materijala, naročito kratkih informativnih, i promotivnih.

Formalna partnerstva i mreže u kojima učestvujemo ili smo ih sami osnovali su strukture koje treba da doprinesu institucionalnoj održivosti.

Međutim, na kraju, treba zaključiti da se troškovi organizacije i dalje budžetiraju u projektima, i da za sad jedini izvor prihoda koje organizacija ima a da nisu vezani za projekte, su usluge koje ekspertkinje iz CPZV pružaju drugim organizacijama i institucijama. Stečena sredstva se investiraju u razvoj organizacije. Ove aktivnosti planiramo intenzivnije da razvijamo u narednom periodu.

Osnaživanje članova/ca i angažovanih osoba: Kapacitet naše organizacije za prikupljanje sredstava posmatramo u dva nivoa: pojedinačni kapaciteti osoba koje rade, i timski/organizacijski. Iskustva i ekspertize koje imamo su raznolike, i podela posla sa procedurama u komunikaciji, linijama odgovornosti itd postoje. U narednom periodu planiramo da osnažimo individualne kapacitete naših članica ali i da izradimo

organizacijske kapacitete odnosno strukture koje bi na organizovaniji način nosile ovaj proces. CPZV ne planira u naredne 4 godine da angažuje osobe koje bi se bavile samo prikupljanjem sredstava ali će se formirati određene procedure i protokoli, baze podataka, mehanizmi za organizovano istraživanje potencijalnih izvora finansiranja itd.

Volonterska baza: CPZV ima kontinuirano dve grupe volontera koji su angažovani u radu sa decom pre svega. Volontere osnažujemo i negujemo na različite načine, u skladu sa principima dobrog volonterskog menadžmenta. Naše saradnice koje trenutno rukovode volonterskim grupama su nekada bile naše volonterke. Za održivost organizacije volonteri su izuzetno značajni i ovo će biti oblast u koju ćemo i dalje ulagati.

CPZV tokom poslednje dve godine najveći deo sredstava za rad dobijao iz stranih donacija. Jasno nam je priroda izvora sredstava i njihov međusobni odnos utiče na stabilnost naše organizacije i namera nam je da tokom 2017. godine jasnije definišemo plan i doneсemo odluke o načinu na koji ćemo psotići balans između koristi od smanjenja ranjivosti povećanjem broja izvora sredstava, i izbegavanja prevelike administracije usled prevelikog broja izvora. Naravno, naša kombinacija izvora sredstava zavisiće od generalno raspoloživih izvora finansiranja u okruženju.

Kao listu potencijalnih donatora kojima se do sad nismo dovoljno posvetili navodimo:

- **korporativni sektor** koji je potrebno istražiti i sastaviti kvalitetan portfolio organizacije, kako bi smo se predstavili i zatražili sredstva za određene specifične aktivnosti ali i pribavili materijalna sredstva za rad.
- **inostrane donatore** koji su manje poznati, a aktivni su u našem okruženju, kao i donatore koji su nas do sad odbijali, a za koje smatramo da su zainteresovani za organizacije i aktivnosti koje nudimo.
- **individualne donatore** za koje je potrebno više investirati te su oni kao izvor finansiranja dugoročna perspektiva za koju se moramo strateški osnažiti i pripremiti.
- **lokalnu samoupravu** za koju je potrebno razviti ozbiljan plan lobiranja.

CPZV već ima paket informacija koji je potrebno osavremeniti, vizuelno unaprediti, sistematizovati. Takođe, neophodno je da ovi materijali budu dostupni na srpskom i engleskom jeziku i da se redovno ažuriraju, a za ovaj posao potrebna je koordinacija iz jedne tačke, odnosno jedna osoba će voditi brigu o tome. Ovako pripremljene informacije treba da budu maksimalno iskoristljive za različite formate predloga upućene potencijalnim donatorima.

Centar za proizvodnju znanja i veština

Bulevar Jovana Dučića 25, 21000 Novi Sad

www.cpzv.org

office@cpzv.org, cpzvns@gmail.com

+381 21 300-666-4, +381 60-565-0-111

PIB 107476298

Matični broj 28077076

